TÜRK STANDARDI TASARISI

tst 12821 Revizyon

(TS 12821 Mart 2017 yerine)

ICS 03.080.01; 11.060.01

İş Yerleri – Diş Protez Laboratuvarları İçin Kurallar

Work places – Rules for dental prosthesis laboratories

Kaynak:
İş Program Numarası: 2026/180604
Doküman Tipi: Standart

Mütalaa Sayfası

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Türk Standardı

tst 12821 Revizyon

TS 12821: 2017 yerine

ICS 03.080.01; 11.060.01

İş Yerleri – Diş Protez Laboratuvarları İçin Kurallar

Work places – Rules for dental prosthesis laboratories

TELİF HAKKI KORUMALI DOKÜMAN

© TSE 2026

Tüm hakları saklıdır. Aksi belirtilmedikçe bu yayının herhangi bir bölümü veya tamamı, TSE'nin yazılı izni olmaksızın fotokopi ve mikrofilm dâhil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılamaz ya da kopyalanamaz.

TSE Standard Hazırlama Merkezi Başkanlığı
Necatibey Caddesi No: 112
06100 Bakanlıklar * ANKARA

Tel: + 90 312 416 68 30
Faks: + 90 312 416 64 39
E-posta: dokumansatis@tse.org.tr
Web: www.tse.org.tr

Ön söz

Bu standard, Türk Standardları Enstitüsü Hizmet İhtisas Kurulu'na bağlı TK 05 Hizmet Teknik Komitesi'nce TS 12821:2017'nin revizyonu olarak hazırlanmış ve TSE Teknik Kurulu'nun …. tarihli toplantısında kabul edilerek yayımına karar verilmiştir.

Bu standart yayımlandığında TS 12821: 2017 standardı iptal edilir.

Bu standardın hazırlanmasında, milli ihtiyaç ve imkânlarımız ön planda olmak üzere, milletlerarası standartlar ve ekonomik ilişkilerimiz bulunan yabancı ülkelerin standartlarındaki esaslar da göz önünde bulundurularak; yarar görülen hallerde, olabilen yakınlık ve benzerliklerin sağlanmasına ve bu esasların, ülkemiz şartları ile bağdaştırılmasına çalışılmıştır.

Bu standart son şeklini almadan önce; üretici, imalatçı ve tüketici durumundaki konunun ilgilileri ile gerekli işbirliği yapılmış ve alınan görüşlere göre revize edilmiştir.

Bu standartta kullanılan bazı kelime ve/veya ifadeler patent haklarına konu olabilir. Böyle bir patent hakkının belirlenmesi durumunda TSE sorumlu tutulamaz.

© TSE – Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

sayfa

Ön söz ..... **iii**
1 Kapsam **1**
2 Bağlayıcı atıflar **1**
3 Terimler ve tanımlar **2**
4 Genel kurallar **3**
4.1 Yapısal özellikler ile ilgili kurallar **3**
4.2 İşletmecilik ile ilgili kurallar **5**
4.3 Teknik donanım ile ilgili kurallar **7**
4.4 Çalışanlar ile ilgili kurallar **8**
4.5 Güvenlik ile ilgili kurallar **9**
5 Çeşitli hükümler **10**
Kaynaklar **11**

© TSE - Tüm hakları saklıdır.

1 Kapsam

Bu standart, diş protez laboratuvarlarının yapısal özellik, işletmecilik, teknik donanım, çalışanlarının özellikleri ve güvenlik ile ilgili genel kurallarını kapsar.

Not - Bundan sonra bu standard metninde “diş protez laboratuvarları” ifadesi yerine “iş yeri” ifadesi kullanılmıştır.

2 Bağlayıcı atıflar

Bu standartta diğer standart ve/veya dokümanlara atıf yapılmaktadır. Bu atıflar metin içerisinde uygun yerlerde belirtilmiş ve aşağıda liste halinde verilmiştir. Tarihli atıflarda, yalnızca alıntı yapılan baskı geçerlidir. Tarihli olmayan dokümanlar için, atıf yapılan dokümanın (tüm tadiller dâhil) son baskısı geçerlidir.

TS No	Türkçe Adı	İngilizce Adı
TS EN 149 +A1	Solunumla ilgili koruyucu cihazlar – Parçacıklara karşı koruma amaçlı filtreli yarım maskeler – Özellikler, deneyler ve işaretleme	Respiratory protective devices – Filtering half masks to protect against particles - Requirements, testing, marking
TS EN 388 +A1	Mekanik risklere karşı koruyucu eldivenler	Protective gloves against mechanical risks
TS 3419	Havalandırma ve iklimlendirme tesisleri – Projelendirme kuralları	Ventilation and air conditioning installation – Requirements of projecting
TS 3420	Havalandırma ve iklimlendirme tesislerini yerleştirme kuralları	Principles for the disposition of ventilation and air conditioning installations
TS 4019	İlk yardım çantası – Genel amaçlı	First aid kit – General purpose
TS 5560 EN 166	Kişisel göz koruması – Özellikler	Personal eye – protection-Specifications
TS 7343	Klor esaslı dezenfektanlar	Detergent disinfectans based on chlorine compouns
TS 8357	İş yerleri – Halka veya müşterilere açık tuvaletler – Sınıflandırma – Genel ve özel kurallar	Work places - Public toilets - The classification, - General and spesific rules
TS 12451	Sağlık kuruluşlarında dezenfeksiyon-Bölüm 1: Kimyasal dezenfektanların seçim kılavuzu	Disinfection in health services - Part 1: choice of chemical disinfectants
TS EN 12464-1	Işık ve aydınlatma - Çalışma yerlerinin aydınlatılması - Bölüm 1: Kapalı çalışma alanları	Light and lighting – Lighting of work places - Part 1: Indoor work places
TS 13346	İş yerleri – Genel kurallar	Work places - General rules

© TSE - Tüm hakları saklıdır.

TS EN ISO 22674	Diş hekimliği - Sabit ve çıkarılabilen restorasyonlar ve uygulamalar için metal	Dentistry - Metallic materials for fixed and removable restorations
TS HD 60364-4-41	Alçak gerilim elektrik tesisleri – Bölüm 4-41: Güvenlik için koruma – Elektrik çarpmasına karşı koruma-	Low-voltage electrical installations –Part 4 – 41: Protection for safety – Protection against electric shock

3 Terimler ve tanımlar

3.1
diş protez laboratuvarı

ağız, diş ve çene-yüz protezleri ile ortodontik apareylerinin imal edildiği ve gerektiğinde tamirlerinin yapıldığı yer

3.2
metal döküm diş protez laboratuvarı

ağız içi protezlerin metal alt yapılarının hazırlandığı yer

3.3
hareketli diş protez laboratuvarı

ağız içi hareketli metal ve klasik protezler ile çene yüz protezlerinin bitim ve tamirinin yapıldığı yer

3.4
sabit diş protez laboratuvarı

metal ve diğer malzeme destekli döküm ve bitim işlerinin yapıldığı yer

3.5
ortodontik amaçlı diş protez laboratuvarı

ortodontik apareylerin imalatının ve tamir işlerinin yapıldığı yer

3.6
çok amaçlı diş protez laboratuvarı

bu standardda tanımlanan en az iki laboratuvarı bünyesinde bulunduran yer

3.7
mesul müdür

iş yeri sorumlusu olarak görevlendirilen tam zamanlı diş hekimi veya diş protez teknisyeni

3.8

diş hekimi

diş hekimliği fakültelerinden mezun, diş hekimliği eğitim müfredatı çerçevesinde dişlerin, diş etlerinin ve bunlarla doğrudan bağlantılı olan ağız ve çene dokularının sağlığını koruyan, hastalıklarını ve düzensizliklerini teşhis, tedavi ve rehabilite eden kişi

3.9

diş protez teknisyeni

kaybedilmiş dişlerin ve fonksiyonlarının yeniden oluşturulmasını sağlamak amacıyla diş hekimi tarafından planlanan tedavi şekline göre çene ve yüz bölgesine uygulanan diş ve çene protezlerinin

 © TSE - Tüm hakları saklıdır.

laboratuvar çalışmalarını yapan veya yapılmasını sağlayan ve sağlık meslek liselerinin ilgili bölümlerinden mezun olmuş veya diş protez teknisyenliği meslek belgesine sahip kişi

3.10

protez

ağız, diş ve çene-yüz protezleri ile ortodontik apareyler

3.11

protokol defteri

iş yerine gönderilen işlerin bilgileri ile yapılacak işlemlerin kayıtlarını tutmak üzere kullanılan, matbu olarak basılmış, her sayfası kullanılmadan önce numaralandırılmış ve ilgili makam tarafından onaylanmış defter

3.12

denetim defteri

iş yerinde yetkili makam tarafından yapılacak olağan ve olağan üstü denetimlerde, denetimlerin sonuçlarının yazıldığı, bulundurulması zorunlu olan ilgili makam tarafından onaylı defter

4 Genel kurallar

4.1 Yapısal özellikler ile ilgili kurallar

4.1.1 İş yerinin yapısal özelliği ile ilgili aşağıdaki hususlar TS 13346'ya uygun olmalıdır.

- İş yerinin tabelası ve varsa şubeleri,
- İş yerinde bulunması gereken mekan ve mahaller ile bunların özellikleri, yerleşim düzeni ve yerleşim birimlerinin tefrişi,
- İş yeri tarafından, tehlikeli ve zararlı atıklar içeren tıbbi atık oluşumu söz konusu ise alınacak tedbirler,
- İş yerinin çevreye uyumu ile ilgili alınacak tedbirler,
- İş yerinde tehlikeli ve çok tehlikeli işler yapılıyor ise alınacak tedbirler,
- İş yerinde iş yeri sağlık ve güvenlik birimleri ile bu birimlerde bulunması zorunlu olan personele yönelik tedbirler,
- İş yerinin ısıtma, aydınlatma ve havalandırılma şekli, elektrik tesisatı ile bu tesisatın korunması, su tesisatı ve var ise asansörün taşıması gereken özellikler,
- İş yerinde yangından korunma ve çevre sağlığı ile ilgili alınacak tedbirler,
- İş yerindeki içme ve kullanma suyu ile ilgili özellikler,
- İş yerinde otopark bulunması halinde olması gereken özellikler.

4.1.2 İş yerinde gerekli hallerde elektrik kesilmelerine karşı jeneratör veya kesintisiz güç kaynağı (UPS) bulunmalı ve bu güç kaynağı elektrik kesintisi olması halinde otomatik olarak devreye girmelidir.

4.1.3 İş yerinde uygun haberleşme ve iletişim sistemi bulunmalı ve iş yeri hizmetin gerektirdiği cihazlar ile donatılmalıdır.

4.1.4 İş yerinin zemini ve duvarları kolay temizlenebilen, dezenfekte edilebilir, kaymayan ve alev almayan bir malzeme ile kaplanmış olmalı, ayrıca atölye ve malzeme deposunun zemin eğimi yıkama suyunun giderlere kendiliğinden akmasına uygun olacak özellikte yapılmalıdır.

© TSE - Tüm hakları saklıdır.

4.1.5 İş yerinde pencereler ve kapılar kolay temizlenebilen ve korozyona dayanıklı malzemeden yapılmış olmalıdır.

4.1.6 İş yerinde, mekanik havalandırma tesisatı TS 3419 ve TS 3420'ye, ışık ve aydınlatma sisteminin özellikleri TS EN 12464-1'e, güvenlik korunması TS HD 60364-4-41'e göre yapılmalı, TS 4019'a uygun ilk yardım çantası, TS 8357'ye uygun WC – lavabo olmalıdır.

4.1.7 İş yerinin atölye ve malzeme deposu ile iş yerinin diğer bölümleri aynı binanın farklı bağımsız bölümlerinde bulunabilir.

4.1.8 İş yerindeki atölyenin ses yalıtımı sağlanmış olmalıdır.

4.1.9 İş yerinin başka iş ve iş yerleri ile doğrudan bağlantısı olmamalı ve iş yerinin hiçbir bölümü amacı dışında kullanılmamalıdır. Uzman tabiplerin mesleğini icra ettiği özel muayenehaneleri işyeri eklentilerinde açılamamalıdır.

4.1.10 İş yerinin asgari yüz ölçümü aşağıdaki büyüklüklerde olmalıdır:

Bölümler	**Büyüklüğü (m^2)**
Metal döküm diş protez laboratuvarları	40 m^2
Hareketli diş protez laboratuvarları	40 m^2
Sabit diş protez laboratuvarları	40 m^2
Ortodontik amaçlı diş protez laboratuvarları	40 m^2
Çok amaçlı diş protez laboratuvarları	60 m^2

Bu alanlara ek olarak iş yerinde beşten fazla diş hekimi/diş teknisyeni çalışıyorsa, her bir fazla çalışan için iş yeri büyüklüğüne en az 5 m^2 ilave edilmelidir.

4.1.11 İş yeri

Metal Döküm Diş Protez Laboratuvarı ise:

- Alçı ve Rövetman Bölümü
- Dublikasyon Bölümü
- Modelasyon Bölümü
- Döküm Bölümü
- Tesviye ve Polisaj Bölümü

Hareketli Diş Protez Laboratuvarı ise:

- Diş Dizimi ve Akril Bölümü:
- Tesviye ve Polisaj Bölümü:

Sabit Diş Protez Laboratuvarı ise:

- Alçı Bölümü:
- Döküm Bölümü:
- Modelasyon ve Tesviye-Polisaj Bölümü:

 © TSE - Tüm hakları saklıdır.

- Porselen Bölümü:

bulunmalıdır.

4.1.11 İş yeri bünyesinde bulunması gerekli asgari araç ve gereçler Ek A'da verilen çizelgeye uygun olmalıdır.

4.1.12 İş yerinde alçı, tesviye, akril hazırlama gibi işlemlerin yapıldığı çalışma alanları genel alandan ayrılmalı, bu işlemlerin yapıldığı alanın genel ortamdan ayrı bağımsız bir havalandırma sistemi ve cebri çekiş (aspirasyon) sistemi olmalıdır.

4.1.13 İş yerinde çalışma ortamı çalışanların hareketine ve rahat çalışmasına izin verecek şekilde düzenlenmeli ve kullanılan el aletleri, cihazlar ve oturma alanları ergonomik olmalıdır.

4.1.14 İş yerinde çalışanların bakteri ve virüslere bağlı enfeksiyona karşı tedbirler alınmalıdır.

4.1.15 İş yerinde kullanılan kompresör, çalışılan ortamda gürültü kirliliği oluşturmayacak şekilde düzenlenmiş ortamda bulunmalıdır.

4.2 İşletmecilik ile ilgili kurallar

4.2.1 İş yerinin açılması ve işletilmesi için zorunlu olan "Diş Protez Laboratuvarı Ruhsatı" ve diğer zorunlu her türlü izin, vb. diğer belgeler alınmış olmalı, söz konusu belgeler iş yerinde kolay görülebilecek bir yere asılmalıdır.

4.2.2 İş yerinin oluşumu, hizmetin şekli, müşteri ilişkileri ve müşteri hakları ile ilgili aşağıdaki hususlar TS 13346'ya uygun olmalıdır:

- İş yeri "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" kapsamında yer alıyor veya ilgili bakanlık tarafından ÇED gereklidir kararına tabi ise yapılacak işlemler,
- İş yeri verdiği hizmet kapsamı nedeni ile toplu taşıma araçları ile ulaşımın sağlandığı bölgelerin dışında yer alıyor ise çalışanların ulaşımı ile ilgili alınacak tedbirler,
- İş yerinde verilen hizmetin özelliğine göre iş akış şemaları ile verilecek hizmetlere yönelik günlük, haftalık, aylık ve yıllık iş programları oluşturulmasına ilişkin iş ve işlemler,
- İş yerinde verilen hizmet kapsamında merkez ofise bağlı birim veya sistemlerin olması hâlinde merkez ofis ve merkez ofis dışında yer alan birim veya sistemler arasında sürekli iletişim ve bilgi akışının sağlanması,
- İş yerinde verilen hizmetin kapsamına yönelik olarak ilgili mevzuatı içeren dokümanların bulundurulması,
- İş yerinde hizmetin yazılı sözleşme esasına göre verilmesi ve bu sözleşmede en az yer alması gereken hususlar,
- İş yerinde müşteri memnuniyeti veya memnuniyetsizliğinin belirlenmesinde kullanılacak yöntemler ile bunların takibi, kayıt altına alınması ve izlenebilir olması ile ilgili hususlar,
- İş yerinde çöp ve her türlü katı atıkla ilgili kurallar,
- İş yerinde zararlı haşere ve kemiricilere karşı gereken önlemlerin alınması.

4.2.3 İş yerinde faaliyete ilişkin ürüne ve yapılan işlere ait fiyat listesi bulunmalı, bu fiyat listesi görülebilecek şekilde asılmalıdır.

4.2.4 İş yerinde; işyeri ruhsatı, sorumlu müdür belgesi ve personel çalışma belgeleri rahatça görülebilecek bir yere asılmalıdır.

© TSE - Tüm hakları saklıdır.

4.2.5 İş yerinde hiçbir şekilde diş hekimliği klinik hizmetlerinde kullanılan tıbbi cihaz, alet ve malzemeler bulundurulmamalı, diş hekimliği klinik hizmetleri verilmemelidir.

4.2.6 İş yerleri hasta ile irtibat kurmamalı, ağız ve diş sağlığı hizmeti veren sağlık kuruluşları ve diş hekimleri dışında hiç kimseden ücretli veya ücretsiz iş kabul etmemelidir.

4.2.7 İş yerinde, hazırlanan protezler alçı model üzerinde işlem gördükten sonra müşteriye ambalaj içerisinde kapalı şekilde teslim edilmelidir.

4.2.8 İş yerinde, müşteriden gelen ölçüler/protezler ile kullanılan aletleri dezenfekte etmek için gerekli kimyasal temizlik maddeleri ve cihazlar bulundurulmalıdır. İş yerinde kullanılacak olan kimyasal dezenfektanlar TS 12451'a ve klor esaslı dezenfektanlar ise TS 7343'ün ilgili maddelerinde belirtilen özellikleri sağlamalıdır.

4.2.9 İş yerinde alçı, tesviye, akril hazırlama gibi işlemlerin yapıldığı alanlarda çalışanlar, ortama kimyasal madde / toz yayılımını engelleyen havalandırmalı akril hazırlama kabininde çalışmalı ve maske, gözlük, eldiven gibi araç ve gereçler kullanmalıdır.

4.2.10 İş yerinde verilecek hizmet kapsamında kullanılan alçı, revetman, akril, pomza vb. malzemeler ve aşındırma, kesme, kumlama, tesviye-polisaj vb. işlemler sonucu açığa çıkan tozların, müsaade edilen solunabilir toz sınır değerlerinin aşmamasına özen gösterilmelidir. İşyerine ait toz ölçüm sonuçları kayıt altına alınmalıdır.

4.2.11 İş yerinde kullanılacak olan kimyasal maddeler ve sarf malzemeler ayrı yerlerde ve uygun koşullarda muhafaza edilmelidir.

4.2.12 İş yerinde hizmet kapsamında kullanılacak olan kimyasal maddeler ürün güvenlik formları ile birlikte tedarikçiden sağlanmalı, kullanılan kimyasal maddelerin ürün güvenlik formları malzemenin kullanımı süresince muhafaza edilmelidir.

4.2.13 İş yerinde verilecek hizmet kapsamında kullanılacak olan tüm kimyasal maddeler etiketli uygun bir kap içinde saklanmalı ve etiketsiz kap kullanılmamalıdır. Etikette kabın içindeki maddenin adı, formülü ve tehlike işaretleri (korozif, toksik, kanserojen, yanıcı, patlayıcı), ile birlikte üretici firmanın adı, kimyasal maddelerin kullanıma hazırlanma şartları ve son kullanma tarihleri yer almalıdır.

4.2.14 İş yerinde kullanılacak olan kimyasal maddeler ve sarf malzemeler ayrı yerlerde ve uygun koşullarda muhafaza edilmelidir.

4.2.15 İş yerinde protez yapımında kullanılan metaller insan sağlığına zararlı alaşımlar içermeyen ve TS EN ISO 22674'e uygun olmalıdır.

4.2.16 İş yerinde ürün güvenlik bilgi formlarında yer alan bilgiler dikkate alınarak maddelerin hazırlanmasında ve kullanımında uygun koruyucu donanım kullanılmalıdır.

4.2.17 İş yerinde açığa çıkan atıklar türlerine göre kaynağında ayrıştırılarak toplanmalı ve uygun bir şekilde bertarafı sağlanmalıdır.

4.2.18 İş yerinde denetim defteri ve yapılan protezlerin ve verilen hizmetlerin kayıt altına alındığı protokol defteri bulunmalıdır.

Denetim defteri; asgari A4 kağıt boyutunda sayfalardan oluşmalı ve sayfalar boş, defterin her bir sayfası kullanılmadan önce numaralandırılmış olmalıdır. Defterin ilk sayfasında (Defterin hangi laboratuvara ait olduğu, Defterin kaç sayfadan ibaret olduğu, Defterin söz konusu laboratuvarın onaylanan kaçıncı defteri olduğu, Bu bilgileri onaylayan yetkilinin, adı ve soyadı, imzası, onay tarihi ve kurum mühürü.bilgileri içeren) Müdürlükçe doldurulmuş bölüm yer alır.

Protokol defteri; her bir sayfasında (Sıra Numarası, Tarihi, Diş Hekiminin Adı ve Soyadı, Diş Hekiminin Adresi, Hastanın Adı ve Soyadı yerine geçecek hekim tarafından bildirilen bir iş numarası, İşin Tanımı,

 © TSE - Tüm hakları saklıdır.

Düşünceler. den oluşan)sütun başlıkları yer alır Ayrıca Protokol defterinde; Ruhsat No, Defterin hangi laboratuvara ait olduğu, Defterin söz konusu laboratuvarın onaylanan kaçıncı defteri olduğu, Bu bilgileri onaylayan yetkilinin, adı ve soyadı, imzası, onay tarihi ve kurum mühürü yer alır.

4.3 Teknik donanım ile ilgili kurallar

4.3.1 İş yerinde teknik donanım ile ilgili aşağıdaki hususlar TS 13346'ya uygun olmalıdır:

- Verilecek hizmet kapsamında yer alması hâlinde kullanılan, teknik donanım ve bunların kullanım hakkı ile ilgili hususlar,
- Bulunan teknik donanıma ait kullanım hakkı ile ilgili hususlar,
- Makina, cihaz, takım vb. kullanımı ve bakım-onarımıyla ilgili yapılacak işlemler,
- Hizmet kapsamında kullanılan ölçü cihazlarının kalibrasyonu ile ilgili yapılacak işlemler.

4.3.2 İş yerinde asgari bulunması geren araç ve gereçler,

Metal Döküm Diş Protez Laboratuvarında:

- Alçı ve rövetman hazneleri.
- Eritme ünitesi (elektrikli veya manuel).
- Dublikasyon kalıpları.
- Ölçüm aleti (Paralelometre).
- Ön ısıtma fırını.
- Döküm makinesi.
- Döküm ve lehim için şalome takımı.
- Kumlama cihazı.
- Korumalı tesviye motoru.
- Elektroliz cihazı.
- Korumalı polisaj motoru.

Hareketli Diş Protez Laboratuvarında:

- Artikülatör ve oklüzör.
- Kaynatma için herhangi bir enerji kaynağı ile çalışan ocak.
- Basınçlı polimerizasyon ünitesi.
- Hidrolik veya mekanik pres.
- Işınlı base plak cihazı.
- Mufla açma ve mum eritme düzeneği.
- Mum eliminasyonu cihazı.
- Mufla ve birit.
- Tüm çalışanlar için kimyasal maruziyeti engelleyebilen iş güvenliği eldiveni.
- Korumalı tesviye motoru.
- Korumalı polisaj motoru.

Sabit Diş Protez Laboratuvarında:

- Artikülatör ve oklüzör.
- Alçı hazneleri.
- Ön ısıtma fırını.
- Döküm ve lehim için şalome takımı.
- Döküm makinesi.
- Kumlama cihazı.
- Korumalı tesviye motoru.

© TSE - Tüm hakları saklıdır.

- Korumalı polisaj motoru.
- Porselen fırını.
- Porselen özel spatül ve fırçası.
- Mikromotor.

Ortodontik Amaçlı Diş Protez Laboratuvarında:

- Mufla ve birit.
- Kaynatma yapmak için ocak.
- Basınçlı polimerizasyon ünitesi.
- Pres hidrolik ya da mekanik.
- Korumalı polisaj motoru.
- Vakum ile plaka şekillendirme cihazı.
- Mikromotor ya da tur motoru.
- Ortodontik pens.
- Punto kaynak cihazı.Vakumlu toz emicili çalışma masası,

bulunmalıdır.

4.3.3 İş yerinde kullanılan araç ve gereçlerin imalâtçıları tarafından belirlenen kullanım ve bakım-onarım talimatları bulundurulmalıdır.

4.3.4 İş yerindeki araç-gereçlerin bakım ve onarımları kullanma talimatına uygun olarak periyodik bakımları yapılmalıdır.

4.3.5 İş yerinde toksik duman ve buhar çıkaran maddelerle çalışılması sırasında solunum yolu koruyucuları, çalışan sayısına yetecek kadar olmalı ve etkin kullanımı sağlanmalıdır.

4.3.6 İş yerinde kullanılan araç ve gereçlerden kalibrasyon gerektirenlerin kalibrasyon işlemleri ile ilgili hususlar TS 13346'ya uygun olmalıdır.

4.4 Çalışanlar ile ilgili kurallar

4.4.1 İş yerinde çalışanlar ile ilgili aşağıdaki hususlar TS 13346'ya uygun olmalıdır:

- Çalışanların görev, yetki, sorumluluk, eğitim durumlarıyla ilgili hususlar ve giyimlerinde uymaları gereken hususlar,
- Çalışanların taşıyacağı tanıtıcı kimlik kartlarının biçimi ile TS 13346'nın Ek 3 kapsamında bu kartlarda yer alması gereken asgari bilgiler,
- İş yerinde çalışanlara ait bulundurulacak özlük bilgiler ile bunların kayıt altına alınması, muhafaza edilmesi ve izlenebilir olması ile ilgili işlemler,
- İş yerinde çalışanlara verilecek eğitimler ile ilgili hususlar,
- İş yerinde çalışanlara yönelik olarak alınacak meslek hastalıklarına dair sağlık raporları ile ilgili iş ve işlemler.

4.4.2 İş yerinde; tam gün görev yapan diş hekimi veya diş protez teknisyeni ünvanına sahip mesul müdür bulunmalıdır. İşyeri sahibi eğer mesul müdür görevini üstlenecek özellikte ise aynı zamanda mesul müdür olarak görev yapabilir.

4.4.3 İş yerinde sorumlu müdürün diploması ve bu alanda aldıkları eğitim belgeleri, sertifika vb. ile diğer çalışanların diploma ve belgeleri görülebilir bir yere asılmalı veya kişisel dosyalarında muhafaza edilmelidir.

 © TSE - Tüm hakları saklıdır.

4.4.4 İş yerinde verilecek hizmet kapsamında kullanılan yüksek titreşimli el aletlerinin kullanımı sonucu çalışanların sekiz saatlik çalışma süresi için el kol titreşim günlük maruziyet sınır değeri 5 m/s2 ve günlük maruziyet eylem değeri 2,5 m/s2 arasında olmalı ve çalışanlar günlük maruziyet sınır değerinin üzerinde titreşime maruz kalmamalıdır. İşyerine ait titreşim ölçüm sonuçları kayıt altına alınmalıdır.

4.4.5 İş yerinde sorumlu müdürün uygun gördüğü teknik elemanlar en az iki yılda bir protez - ortez alanında düzenlenen kongre, kurs vb. bilimsel faaliyetlerden en az birine katılmış olmalı ve bu faaliyetlerle ilgili çalışmaları sürekli izlemelidir.

4.4.6 İş yerinde tüm çalışanlar için hizmet içi eğitim programı ve oryantasyon programı düzenlenmeli ve uygulanmalı ve bunlarla ilgili faaliyetler izlenmelidir.

4.4.7 İş yerinde sorumlu müdür dahil tüm çalışanların işe başlarken Tbc, AIDS, Hepatit B ve Hepatit C yönünden muayeneleri yapılarak bulaşıcı hastalığı olmadığı, mesleğini icraya mani bir hal bulunmadığına dair sağlık raporu, yılda bir radyoloji uzmanı tarafından raporlanmış büyük boy akciğer filmleri ve bunlara ait belgeler dosyalarında muhafaza edilmelidir.

4.4.8 İş yerinde çalışan elemanlara yetecek sayıda TS EN 388 +A1'e uygun koruyucu eldiven, TS 5560 EN 166'e uygun koruyucu gözlük, TS EN 149 + A1'e uygun endüstriyel tip toz maskesi ve diğer kişisel koruyucu donanımlar (koruyucu eldiven, laboratuvar giysisi) olmalıdır. Atölyede çalışma sırasında çalışanlar tarafından bu koruyucu donanımlar kullanılmalıdır.

4.4.9 İş yerinde çalışanlara ait aşağıdaki bilgi ve belgeler kişisel personel dosyalarında bulunmalıdır:

- Kişisel bilgiler,
- Personel ile iş yeri arasındaki sözleşme örneği,
- Sağlık taramaları,
- Sigorta kayıtları,
- Personel dosyalarında; çalışan personelin öğrenim durumu, sertifika, kurs katılım belgeleri, önceki ve son iş pozisyonları ve almış olduğu hizmet içi eğitimlere ait kayıtlar ve belgeler,
- Bulunmasında yarar görülen diğer bilgiler ile benzeri dokümanlar.

4.4.10 İş yerinde çalışan personele yönelik sağlık ve güvenlikle ilgili koruyucu ve önleyici hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik hususlar iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun olmalıdır. Buna göre çalışanların;

- İşe girişlerinde,
- İş değişikliğinde,
- İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde,
- İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre belirlenen düzenli aralıklarla,

sağlık muayenelerinin yapılması sağlanmalıdır.

4.5 Güvenlik ile ilgili kurallar

4.5.1 İş yerinde yangına maruz kalma riskine karşı alınan tedbirler TS 13346'ya uygun olmalıdır.

4.5.2 İş yerinde acil durumlarda kullanılmak üzere kurulu sesli ikaz (alarm) sistemi bulunmalıdır.

© TSE - Tüm hakları saklıdır.

4.5.3 İş yerinde acil durumlarda (yangın, patlama, sızıntı veya saçılma) yapılması gerekenler TS 13346'ya uygun olarak hazırlanan Acil Durum Planları çerçevesinde yönetilmelidir. Bu planların kolay erişilebilir olmasının yanı sıra, planlarda yer alan acil durum iletişim telefon numaraları çalışanların görebileceği yerlere asılmalı ve çalışanlar, acil durumlarda yapılacaklar hakkında eğitilmelidir.

4.5.4 İş yerinde güvenli çalışmayı teminen gerekli ikaz uyarı levhaları tam ve eksiksiz olmalıdır.

5 Çeşitli hükümler

Sahibi veya işletmecileri bu standarda uygun olarak çalıştırdıklarını beyan ettikleri iş yeri için istenildiğinde bu standarda uygunluk beyannamesi vermek ve göstermek mecburiyetindedir. Bu beyannamede söz konusu hizmetlerin Madde 4'teki kurallara uygun olduğunu belirtmeleri gerekir.

 © TSE - Tüm hakları saklıdır.

Kaynaklar

[1] İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu,

[2] Tozla Mücadele Yönetmeliği,

[3] Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik,

[4] Diş Protez Laboratuvarları Yönetmelik,

[5] Diş Protez Laboratuvarlarında Oluşan Atıklar, 2011

[6] Diş Protez Laboratuvarında Çalışan Kişilerin Karşılaştıkları Mesleki Riskler, 2011.

[7] Diş Protez Laboratuvarlarında Çalışan Teknisyenlerin Pnömokonyoz Ve Diğer Meslek Hastalıklarına Maruziyetinin Önlenmesi, Laboratuvarların İş Sağlığı Ve Güvenliği Şartlarının İyileştirilmesi Hedefli Programlı Teftiş Sonuç Raporu, 2013.

© TSE - Tüm hakları saklıdır.